

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ
ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ, САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ
ТА ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ
ІЗ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«ДОГОВІРНЕ ПРАВО»

*(для студентів денної та заочної форм навчання
усіх спеціальностей університету)*

Харків – ХНУМГ ім. О. М. Бекетова – 2018

Методичні вказівки та завдання для практичних, самостійних занять та виконання контрольних робіт із дисципліни «Договірне право» (для студентів денної та заочної форм навчання усіх спеціальностей університету) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад. : І. І. Килимник, В. С. Мілаш, А. В. Домбровська. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 12 с.

Укладачі: канд. юрид. наук, доц. **І. І. Килимник**,
д-р юрид. наук, проф. **В. С. Мілаш**,
канд. юрид. наук, доц. **А. В. Домбровська**

Рецензенти:

Т. А. Коляда, кандидат юридичних наук, доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності ХНУМГ ім. О. М. Бекетова;

А. М. Бровдій, кандидат юридичних наук, доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності ХНУМГ ім. О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою правового забезпечення господарської діяльності, протокол № 4 від 27.12.2016 р.

ВСТУП

Договір є однією з найдавніших юридичних конструкцій, основи учення про яку було закладено ще римськими цивілістами. Сьогодні ціла низка галузей права містить у своєму правовому інструментарії договір (господарське, цивільне, трудове, адміністративне право тощо). У процесі обслуговування потреб господарського обороту договір відіграє важливе значення, оскільки дозволяє забезпечити узгодження й реалізацію як приватних, так і публічних інтересів у сфері господарювання. За допомогою господарського договору здійснюється ринковий обмін результатів суспільного виробництва, що набувають товарної форми; формується майнова основа господарювання; створюється ринкова інфраструктура та оформлюються організаційні зв'язки між її учасниками тощо. Отже, належне засвоєння основних принципів договірного права, вивчення загальних та спеціальних процедур укладання господарських договорів, загальних умов виконання господарсько-договірних зобов'язань та підстав їхнього припинення, загальних засад господарсько-договірної відповідальності, специфіки, що притаманна окремим видам господарських договорів, а також здобуття практичних навичок зі складання проектів договорів та захисту порушених прав і законних інтересів сторони за договором – все це є основою майбутньої професійної діяльності.

Метою вивчення дисципліни «Договірне право» є набуття студентами системи знань про правові аспекти укладання та виконання господарських договорів та правові засади застосування заходів відповідальності за невиконання (неналежне виконання) господарсько-договірних зобов'язань.

На лекційних заняттях студенти отримують необхідні знання як про загальні теоретико-правові основи господарсько-договірної діяльності, так і про окремі різновиди господарських договорів. Найбільш складні та проблемні питання господарського договірного права винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять.

ТЕМИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОГО РОЗГЛЯДУ І ВИВЧЕННЯ

МОДУЛЬ 1 ДОГОВІРНЕ ПРАВО

Тема 1 Господарське договірне право України: поняття, структура, метод

1. Поняття господарського договірного права України.
2. Метод договірного права.
3. Система договірного права та характеристика його основних інститутів.
4. Аналогія права та аналогія закону як засоби подолання прогалин в регулюванні договірних відносин.
5. Публічно-правові та приватноправові елементи в господарсько-договірній діяльності.

Тема 2 Джерела та принципи господарського договірного права України

1. Загальна характеристика джерел господарського договірного права України.
2. Господарське законодавство України у сфері укладання та виконання договорів (внутрішньо-національний рівень). Можливість застосування до змісту договору національного законодавства іноземних країн; поняття колізійних норм.
3. Конвенційний рівень джерел договірного права.
4. Звичай ділового обороту (торговельні звичаї), узвичаєння, заведений порядок як регулятори господарсько-договірних відносин.
5. Принципи договірного права та їх закріплення у чинному законодавстві.
6. Свобода договору та її обмеження.

Тема 3 Основи вчення про господарські зобов'язання

1. Поняття та види господарських зобов'язань.
2. Підстави виникнення господарських зобов'язань.
3. Публічні зобов'язання у сфері господарювання.
4. Суб'єктний склад організаційно-господарських зобов'язань.
5. Загальні умови виконання господарських зобов'язань.
6. Передоручення виконання майново-господарських зобов'язань (переадресування прийняття виконання майново-господарських зобов'язань); делегування прав (повноважень) за організаційно-господарськими зобов'язаннями.
7. Заміна осіб в господарському зобов'язанні.
8. Підстави припинення господарських зобов'язань.

Тема 4 Види забезпечення виконання господарських зобов'язань

1. Загальні умови та види забезпечення виконання господарських зобов'язань.
2. Поручка як засіб забезпечення виконання зобов'язань.
3. Гарантія як засіб забезпечення виконання зобов'язань.

4. Застава як засіб забезпечення виконання зобов'язань.
5. Завдаток та притримання як засоби забезпечення виконання зобов'язань.

Тема 5 Правові основи господарсько-договірної відповідальності

1. Поняття господарсько-договірної відповідальності та зміст принципу її невідворотності.
2. Межі господарсько-договірної відповідальності суб'єктів господарювання.
3. Форми реалізації господарсько-договірної відповідальності. Строки позовної давності під час реалізації господарсько-договірної відповідальності у судовому порядку.
4. Досудовий порядок реалізації господарсько-договірної відповідальності.
5. Стягнення збитків за порушення господарсько-договірних зобов'язань.
6. Оперативно-господарські санкції як засіб господарсько-договірної відповідальності.
7. Застосування штрафних санкцій за порушення господарсько-договірних зобов'язань.

Тема 6 Теоретичні засади правового регулювання договірних відносин у сфері господарювання

1. Поняття та загальна правова характеристика господарського договору.
2. Основні функції договору в господарському обороті.
3. Характер співвідношення господарського договору та господарського зобов'язання.
4. Класифікація господарських договорів.
5. Істотні умови господарських договорів.
6. Поняття та правове значення попереднього договору у сфері господарювання.
7. Поняття та правове значення договору приєднання у сфері господарювання.

Тема 7 Загальний порядок та спеціальні процедури укладення господарських договорів

1. Загальний порядок укладення господарських договорів.
2. Повноваження на укладення господарських договорів від імені юридичних осіб.
3. Нотаріальне посвідчення та державна реєстрація господарських договорів.
4. Порядок укладення біржових угод.
5. Укладення договорів за державним замовленням.
6. Укладення договорів за конкурсом (в межах державно-приватного партнерства).
7. Укладення договорів на публічних торгах (аукціонах).

Тема 8 Порядок та підстави зміни, розірвання та визнання недійсними господарських договорів

1. Порядок та підстави зміни господарських договорів.
2. Порядок та підстави розірвання господарських договорів.
3. Недійсність господарських договорів: підстави та наслідки.

Тема 9 Правовий аналіз окремих видів договорів у сфері господарювання

1. Правовий аналіз договорів про передачу майна у власність та користування (договорів купівлі-продажу, поставки, міни (бартеру), приватизаційних угод, договорів лізингу, оренди державного та комунального майна, оренди землі тощо).

2. Правовий аналіз договорів про виконання робіт (договорів побутового, будівельного підряду, підряду на проектні та пошукові роботи, виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт тощо).

3. Правовий аналіз договорів про надання послуг (договорів про надання посередницьких послуг, транспортних послуг, банківських послуг, страхових послуг тощо).

4. Правовий аналіз договору про спільну підприємницьку діяльність, договору простого товариства та засновницького договору.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ «ДОГОВІРНЕ ПРАВО»

Мета контрольної роботи полягає в тому, щоб допомогти слухачам у вивченні курсу «Договірне право», а також в перевірці засвоєння ними певного матеріалу, вміння самостійно аналізувати конкретну ситуацію і правильно застосовувати діюче законодавство.

Контрольна робота повинна бути виконана за одною із тем.

Остання цифра залікової книжки студента відповідає номеру теми, тобто:

1 – перша тема; 2 – друга тема; 0 – десята тема.

Заміна варіантів не допускається.

Варіант 1

1. Поняття та види господарських зобов'язань.
2. Поняття та основні функції договорів у господарському обороті.
3. Загальний порядок укладення господарських договорів.

Варіант 2

1. Передоручення виконання майново-господарських зобов'язань; передача (делегування) прав/повноважень за організаційно-господарськими зобов'язаннями.
2. Класифікація договорів у господарському обороті.
3. Укладення договорів на біржах, виставках та ярмарках.

Варіант 3

1. Підстави виникнення господарських зобов'язань.
2. Види та правове значення переддоговірних угод у сфері господарювання.
3. Загальна характеристика договорів, що укладаються у межах державно-приватного партнерства.

Варіант 4

1. Види забезпечення виконання господарських зобов'язань.
2. Укладення договорів на публічних торгах (аукціонах).
3. Поняття господарської відповідальності за порушення господарсько-договірних зобов'язань.

Варіант 5

1. Підстави припинення господарських зобов'язань.
2. Укладення договорів за державним замовленням.
3. Загальна характеристика договорів, спрямованих на створення колективних угруповань.

Варіант 6

1. 1. Загальні умови виконання господарських зобов'язань.
2. Кваліфікаційні ознаки та вимоги до змісту зовнішньоекономічного договору.
3. Загальна характеристика договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Варіант 7

1. Істотні умови господарських договорів.
2. Правові засади здійснення розрахунків за господарськими договорами.
3. Загальна характеристика договорів про надання послуг у сфері господарювання.

Варіант 8

1. Поняття і джерела господарського договірної права України.
2. Підстави звільнення від господарсько-договірної відповідальності.
3. Господарсько-договірне забезпечення приватизаційних відносин в Україні.

Варіант 9

1. Порівняльна характеристика цивільного та господарського договорів.
2. Укладення договору через мережу Internet. Поняття електронної форми договору.
3. Господарсько-договірне забезпечення інвестиційної діяльності в Україні.

Варіант 10

1. Основні тенденції розвитку та модернізації договірної права України.
2. Порядок зміни та розірвання господарських договорів.
3. Господарсько-договірне забезпечення інноваційної діяльності в Україні.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Господарське договірне право України: поняття та структура.
2. Метод договірного права.
3. Система договірного права та характеристика його основних інститутів.
4. Загальна характеристика джерел господарського договірного права України.
5. Господарське законодавство України у сфері укладання та виконання договорів (внутрішньо-національний рівень). Можливість застосування до змісту договору національного законодавства іноземних країн; поняття колізійних норм.
6. Конвенційний рівень джерел договірного права.
7. Звичай ділового обороту (торговельні звичаї), узвичаєння, заведений порядок як регулятори господарсько-договірних відносин.
8. Принципи договірного права та їх закріплення у чинному законодавстві.
9. Свобода договору та її обмеження.
10. Аналогія права та аналогія закону як засоби подолання прогалин в регулюванні договірних відносин.
11. Публічно-правові та приватноправові елементи в господарсько-договірній діяльності.
12. Поняття та види господарських зобов'язань.
13. Підстави виникнення господарських зобов'язань.
14. Публічні зобов'язання у сфері господарювання.
15. Суб'єктний склад організаційно-господарських зобов'язань.
16. Загальні умови виконання господарських зобов'язань.
17. Вимоги виконання господарського зобов'язання щодо суб'єкта, часу, місця, способу.
18. Передоручення виконання майново-господарських зобов'язань (переадресування прийняття виконання майново-господарських зобов'язань); делегування прав (повноважень) за організаційно-господарськими зобов'язаннями.
19. Заміна осіб у господарському зобов'язанні.
20. Загальні умови та види забезпечення виконання господарських зобов'язань.
21. Порука як засіб забезпечення виконання зобов'язань.
22. Гарантія як засіб забезпечення виконання зобов'язань.
23. Застава як засіб забезпечення виконання зобов'язань.
24. Завдаток та притримання як засоби забезпечення виконання зобов'язань.
25. Підстави припинення господарських зобов'язань.
26. Поняття господарсько-договірної відповідальності та зміст принципу її невідворотності.
27. Поняття форс-мажору як підстави звільнення від відповідальності за невиконання (неналежне виконання) господарсько-договірних зобов'язань
28. Межі господарсько-договірної відповідальності суб'єктів господарювання.

29. Форми реалізації господарсько-договірної відповідальності. Строки позовної давності під час реалізації господарсько-договірної відповідальності у судовому порядку.

30. Досудовий порядок реалізації господарсько-договірної відповідальності.

31. Стягнення збитків за порушення господарсько-договірних зобов'язань.

32. Оперативно-господарські санкції як засіб господарсько-договірної відповідальності.

33. Застосування штрафних санкцій за порушення господарсько-договірних зобов'язань.

34. Поняття та функції господарського договору.

35. Зміст захисної функції господарських договорів.

36. Загальна правова характеристика договору в господарському обороті.

37. Характер співвідношення господарського зобов'язання та господарського договору.

38. Класифікація господарських договорів.

39. Система господарських договорів.

40. Поняття типового та примірного договорів.

41. Істотні умови господарських договорів. Поняття захисного застереження.

42. Загальний порядок укладення господарських договорів.

43. Оферта, її види та умови дійсності.

44. Повноваження на укладення господарських договорів від імені юридичних осіб.

45. Належна форма господарського договору та наслідки її недотримання.

46. Нотаріальне посвідчення та державна реєстрація господарських договорів.

47. Загальна характеристика переддоговірного етапу господарсько-договірної діяльності.

48. Поняття та види переддоговірних угод у сфері господарювання.

49. Поняття та правове значення попереднього договору у сфері господарювання.

50. Поняття та правове значення договору приєднання у сфері господарювання.

51. Поняття та правове значення генерального договору у сфері господарювання.

52. Укладення договорів за рішенням суду.

53. Види та порядок укладення біржових угод.

54. Укладення договорів за державним замовленням.

55. Укладення договорів за конкурсом (в межах державно-приватного партнерства).

56. Укладення договорів на публічних торгах (аукціонах).

57. Укладення договорів у мережі Інтернет.

58. Порядок і підстави зміни господарських договорів.

59. Порядок та підстави розірвання господарських договорів.
60. Недійсність господарських договорів: підстави та наслідки.
61. Загальна характеристика договору купівлі-продажу та його види.
62. Загальна характеристика договору постачання. Міжнародні правила тлумачення торговельних термінів «ІНКОТЕРМС».
63. Договірно-правове забезпечення приватизації державного та комунального майна в Україні.
64. Оренда державного та комунального майна в Україні.
65. Оренда землі в Україні
66. Договір лізингу у сфері господарювання.
67. Договір міни (бартеру) у сфері господарювання.
68. Комерційне посередництво у сфері господарювання.
69. Господарсько-правове регулювання перевезення вантажів.
70. Договір транспортного експедирування у сфері господарювання.
71. Договори про трансфер технологій.
72. Загальна характеристика договору підряду у сфері господарювання.
73. Правова характеристика договорів страхування.
74. Поняття та загальна характеристика договору позики.
75. Поняття та загальна характеристика кредитних договорів.
76. Правове регулювання безготівкових розрахунків у господарській діяльності.
77. Поняття готівкових розрахунків та порядок їх здійснення.
78. Засновницький договір та договір про спільну підприємницьку діяльність.
79. Загальна характеристика договору банківського вкладу.
80. Загальна характеристика договору банківського рахунку.
81. Правові особливості договору концесії.
82. Правові особливості угод про розподіл продукції.
83. Поняття та загальна характеристика договору комерційної концесії.
84. Поняття та правова характеристика зовнішньоекономічного договору (контракту).
85. Правова природа договору зберігання. Спеціальні види зберігання (у ломбардах, банках, камерах схову тощо).
86. Договори на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт.
87. Загальна характеристика договору управління майном.
88. Договір комісії: поняття права, істотні умови, права та обов'язки сторін.
89. Договір доручення: поняття права, істотні умови, права та обов'язки сторін.
90. Транспортні договори: поняття, види, загальна характеристика.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
3. Бесяневич О. А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти) : [монографія] / О.А. Бесяневич. – Київ : Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.
4. Вінник О.М. Господарське право: Навч. посібник / О.М. Вінник. – Київ : Правова єдність, 2009. – 766 с.
5. Господарський кодекс України: науково-практ. коментар / За ред. О. І. Харитонова. – Харків : Одиссей, 2007. – 831 с.

Навчальне видання

Методичні вказівки та завдання
для практичних, самостійних занять та виконання контрольних робіт
із навчальної дисципліни

«ДОГОВІРНЕ ПРАВО»

*(для студентів денної та заочної форм навчання
усіх спеціальностей університету)*

Укладачі: **КИЛИМНИК** Інна Ігорівна
МІЛАШ Вікторія Сергіївна
ДОМБРОВСЬКА Алла Володимирівна

Відповідальний за випуск *І. І. Килимник*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *К. А. Алексанян*

План 2016, поз. 343 М

Підп. до друку 24.04.2017
Друк на різнографі
Тираж 50 пр.

Формат 60х84/16
Ум. друк. арк. 0,5
Зам. №

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК 5328 від 11.04.2017р.